

XXXVIII. zasedání Porady ministrů OSŽD

Jaroslav Novák

Celkový pohled na plenární zasedání Porady ministrů OSŽD. Foto © autor.

Ve dnech 15. - 18. června 2010 proběhlo v Praze XXXVIII. zasedání Porady ministrů OSŽD (Organizace pro spolupráci železnic). České hlavní město bylo hostitelem této akce již potřetí.

Plenárního zasedání se zúčastnili zástupci 23 členských států OSŽD (Ázerbájdžán, Bělorusko, Bulharsko, Čína, Estonsko, Gruzie, Írán, Kazachstán, KLDK, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Moldávie, Mongolsko, Polsko, Rusko, Rumunsko, Slovensko, Tádžikistán, Ukrajina, Uzbekistán, Vietnam a ČR). Nechyběli ani zástupci Komitétu OSŽD, Mezivládní organizace pro mezinárodní železniční přepravu (OTIF), francouzských železnic a Generálního ředitelství Evropské unie pro mobilitu a dopravu (DG MOVE) z Bruselu.

Program jednání XXXVIII. zasedání Porady ministrů OSŽD zahrnoval jednak tradiční body výroční schůze - zprávu o činnosti OSŽD za rok 2009, zprávu Revizní komise OSŽD za rok 2009, plán práce OSŽD na rok 2010 a následující období, rozpočet Komitétu OSŽD (konečný za rok 2009 i předběžný na rok 2010), ale také materiály, které informovaly o výsledcích činnosti ad hoc skupin OSŽD v uplynulém období. Např. o průběhu prací dočasné pracovní skupiny na zdokonalení základních dokumentů OSŽD nebo o průběhu prací přípravy mezinárodní konference za účelem přijetí textu Statutu OSŽD.

Pozornost byla věnována i výsledkům práce Komise OSŽD pro dopravní politiku a strategii rozvoje za rok 2009 a výsledkům práce Komise OSŽD pro dopravní právo za rok 2009. Dále se Porada také zabývala neuhrazenými členskými příspěvky svých členů (ČR své finanční závazky hradí v termí-

nech). Porada ministrů OSŽD zvolila na další čtyřleté období počínaje 1. červencem 2010 vedení Komitétu OSŽD (v nezměněném současném složení) a předsedy a specialisty v pracovních orgánech OSŽD. Pátou pracovní skupinu pro infrastrukturu a pro drážní vozidla vede i nadále zástupce ČR v Komitétu OSŽD Doc. Ing. Hřebačka.

Projednán byl samozřejmě i návrh předběžného programu jednání, místo a datum konání následujícího zasedání Porady ministrů OSŽD. Volba padla na čínský Peking, kde se ministři setkají ve dnech 7. až 10. června 2011.

V ČR má železnice bohatou historii

Plenární zasedání otevřel ministr dopravy ČR Ing. Gustav Slamečka, MBA, který ve svém úvodním vystoupení vyzdvihl, že ČR má bohatou železniční historii ovlivněnou svou geografickou polohou ve středu Evropy. V roce 1832 byla na území Čech postavena první železniční dráha na evropské pevnině, která vedla z Českých Budějovic do Lince. Na našem území je železniční síť o celkové délce okolo 9 500 km, čímž se ČR řadí na jedno z prvních míst v Evropě. V polovině 20. let minulého století přistoupila ČR k modernizaci hlavních železničních koridorů, aby vyhovovaly mezinárodním dohodám AGC a AGTC (zejména zvýšení rychlosti až na 160 km/hod., přechodnosti UIC D4 s hmotností na nápravu 22,5 t a modernizaci zabezpečovacího zařízení a zařízení pro cestující včetně přenosu informací).

Pan ministr se dále věnoval oblasti vozového parku, kde rovněž došlo k výrazným změnám. Sedm jednotek PENDOLINO s náklápečnými skříněmi dnes zajišťuje pravidel-

ný provoz mezi Prahou a Ostravou, případně s Vídní, čímž se zkrátila cestovní doba na pouhé tři hodiny při vzdálenosti přes 350 km. Také na ostatních vlakových ramenech se v rámci taktového grafikonu zlepšila dostupnost pro cestující - například interval přímých vlaků z Prahy do Berlína činí dvě hodiny.

Během posledních dvaceti let došlo k výraznému propadu železničních nákladních přeprav ve prospěch silniční dopravy. Tento stav je potřebné změnit tak, aby silniční doprava, která je méně přijatelná pro životní prostředí, byla částečně utlumena. Zejména pak zajištěním rovných konkurenčních podmínek mezi „silnicí a železnicí“. To se začíná dařit jednak spravedlivým zpoplatněním silniční dopravy prostřednictvím výkonového mýta, a jednak zaváděním a rozvojem kombinované dopravy včetně realizace logistických center.

Ministr dopravy dále upozornil, že vyšší životní úroveň a zaměstnanost klade vyšší nároky i na dopravu osobní. Česká republika je navíc tranzitním státem s rozsáhlým mezinárodním obchodem, kde tranzit mezi sousedními zeměmi, dovoz a vývoz činí přibližně polovinu celkového přepravního výkonu.

V další části svého vystoupení se pan ministr Slamečka věnoval zapojení ČR do činnosti OSŽD. ČR jako členský stát OSŽD se aktivně zapojuje do práce organizace. Je nutno řešit řadu závažných problémů, jako například legislativní otázky, kdy je třeba právo sladit s legislativou Evropské unie, jejímiž členy je 9 států OSŽD. Dalším úkolem při přepravách Evropa – Asie je zjednodušení a zrychlení nutných úkonů v pohraničních přechodových stanicích včetně těch, kde se mění rozchod kolejí. V rámci dopravní politiky OSŽD je třeba najít nástroje pro zvýšení konkurenceschopnosti železniční dopravy.

Z výše uvedeného je podle pana ministra patrné, že Evropská unie přikládá dopravě v rámci spolupráce členských zemí, ale i spolupráci se třetími zeměmi, velký význam. Rozšiřování dopravních cest a, pokud možno, sjednocení přepravních, případně technických podmínek, umožní snadné obchodování a spolupráci na mezinárodní úrovni. Právě oblast spolupráce železnic a směřování k jednotnému přepravnímu trhu je důležitým cílem OSŽD. V současné době země střední a východní Evropy, členské země EU, tvoří pomyslný most v dopravě mezi Evropou a Asií.

OSŽD byla v uplynulém roce velmi aktivní

V další části plenárního zasedání vystoupil předseda Komitétu OSŽD Tadeusz Szozda, který přednesl zprávu o hlavních směrech činnosti OSŽD potřebných k plnění úkolů souvisejících s dalším zdokonalením a s rozvojem mezinárodních přeprav mezi Evropou a Asií, s aktualizací a zdokonalováním právních a normativních před-

pisů umožňujících realizovat s největší efektivností celý komplex přepravních služeb na železnici a usilovat o zvýšení konkurenceschopnosti železniční dopravy, nehledě na důsledky světové finančně-ekonomické krize.

Hlavním tématem v oblasti dopravní politiky a strategie rozvoje bylo rozpracování komplexních opatření ke zdokonalení přeprav a rozvoj dopravních koridorů OSŽD. Na této problematice byly zainteresovány prakticky všechny členské státy OSŽD.

Aktivní činnost vykazovala v uplynulém roce společná kontaktní skupina OSŽD/ERA pracující na sběru informací a na analýze údajů o technických požadavcích evropského (normálního) a širokého rozchodu (1 435 mm/1 520 mm) s cílem umožnit vytvoření podmínek součinnosti obou systémů.

Tadeusz Szozda dále upozornil, že aktuální otázky zjednodušení podmínek přechodu hranic železniční dopravy našly svůj odraz ve společné přípravné činnosti OSŽD s EHK OSN a OTIF. Mnohé bylo také učiněno OSŽD v roce 2009 ve zkvalitnění právní základny OSŽD, určující podmínky mezinárodní železniční přepravy (dohody SMGS a SMPS). V rámci práce na revizi dohod SMGS a SMPS byly dosaženy pozitivní výsledky, umožňující přiblížit tyto dokumenty současným potřebám a jejich realizaci za současných podmínek. Zároveň s dalším zkvalitňováním a aktualizací právních dokumentů pokračovala revize Dohody o mezinárodní přepravě zboží (SMGS) a Dohody o mezinárodní přepravě cestujících (SMPS), které mají přímou návaznost na rozpracovanou Konvenci o přímém mezinárodním železničním spojení. Současně byly rozpracovány návrhy příloh Konvence - všeobecné přílohy dohody o přepravě cestujících v mezinárodním spojení a pokračovaly práce na všeobecných přílohách dohody o přepravě zboží v mezinárodním spojení.

K harmonizaci dvou právních systémů a zjednodušení překračování hranic přispělo i pokračování prací uskutečněných společně s CIT na návrhu vytvoření společného nákladního listu CIM/SMGS a souvisejících přepravních dokumentů s cílem dalšího rozšíření jejich použití, včetně zapojení dalších států do používání těchto společných dokumentů CIM/SMGS (Kazachstán, Čína a Mongolsko). V této souvislosti bylo rovněž vyzdviženo, že přepravy za použití společného nákladního listu CIM/SMGS pravidelně v roce 2009 realizovali i čeští zákazníci, a to:

- ucelené kontejnerové vlaky s osobními automobily v relaci Mladá Boleslav – Kaluga (RF);
- vozové zásilky s dřevotřískovými deskami v relaci Jihlava – Kostopol (Ukrajina);
- vozové zásilky s umělohmotnými trubkami v relaci Zlín – Doněck (Ukrajina).

Byly dokončeny práce na doplnění a změnách SMPS, týkající se jednotné občansko-právní regulace vztahů mezi do-

pravci a cestujícími ve vztahu k uzavření, splnění a změnám přepravní smlouvy. Také byly rozpracovány a odsouhlaseny nové části zaměřené na odpovědnost dopravců a odpovědnost cestujících, odesílatelů a příjemců zavazadel a spoluzavazadel.

Předseda Komitétu OSŽD rovněž informoval o výsledcích činnosti komisí OSŽD zabývajících se přepravou zboží a cestujících, infrastrukturou a drážními vozidly a o činnosti stálé pracovní skupiny pro koordinaci a informatiku a stálé pracovní skupiny k finančním a rozpočtovým otázkám. V oblasti přepravy zboží pokračovaly v roce 2009 práce na zkvalitnění Jednotného tranzitního tarifu a Mezinárodního tranzitního tarifu, ve kterých byla provedena řada změn a doplnění a byly vydány aktualizované texty těchto tarifů s platností od 1. ledna 2010. Pokračovaly práce na aktualizaci Dohody o organizačních a provozních aspektech kombinovaných přeprav v relaci Evropa – Asie. Pokračovaly práce na revizi Pravidel použití nákladních vozů v mezinárodní dopravě, na harmonizaci nomenklatury zboží, na organizaci přeprav kontejnerů ISO řady 1 v relaci Evropa – Asie, na společných návrzích s ESCAP OSN (Hospodářská a sociální komise pro Asii a Tichomoří OSN), na organizaci průjezdu ucelených vlaků a na zvýšení efektivnosti ucelených vlaků v relaci Evropa – Asie.

V rámci Komise OSŽD zabývajících se přepravou cestujících pokračovaly v roce 2009 práce na zkvalitnění Dohody pro mezinárodní přepravu cestujících a Mezinárodního tarifu pro přepravu cestujících a byly odsouhlaseny jízdní řády mezinárodních osobních vlaků.

Byla rozpracována a aktualizována řada společných pokynů OSŽD/UIC věnovaných systémům místenkování, informačním službám pro cestující, možnosti služeb a vzájemného účtování za přepravu.

Komise OSŽD k infrastruktuře a drážním vozidlům provedla aktualizaci současných pokynů a rozpracovala nové normativy technických dokumentů.

V oblasti kódování a informatiky pokračovaly práce na aktualizaci pokynů a také na rozpracování společného návrhu RICS s UIC. Úspěšně proběhly práce na elektro-nické podobě přepravních dokladů v rámci mezinárodní přepravy zboží a také na rozpracování nových webových stránek OSŽD.

Stálá pracovní skupina k finančním a rozpočtovým otázkám pokračovala v práci na aktualizaci a zkvalitnění Dohody a Pravidel vyúčtování mezinárodních železničních přeprav cestujících a zboží, na zkvalitnění finančně-rozpočtových činností mezi železnicemi a prohloubení spolupráce s UIC v této oblasti.

Velký vklad do činnosti OSŽD vneslo 6 železničních společností - přidružených členů OSŽD a více než 30 pozorovatelů spolupracujících s OSŽD, mezi kterými je také několik subjektů z ČR.

Významné místo v činnosti OSŽD zaujímá spolupráce s mezinárodními organizacemi, především s EHK OSN, ESCAP OSN, OTIF, ERA, CIT, UIC a Koordinačním centrem pro transsibiřské přepravy.

Úkolů je mnoho i do budoucna

Porada ministrů schválila činnost komise OSŽD pro dopravní politiku a strategii rozvoje a přijala usnesení provést od počátku roku 2011 monitoring provozní práce, stavu a rozvoje infrastruktury železničních dopravních koridorů OSŽD. Komise bude pravidelně předkládat zprávy na zasedání Porady ministrů OSŽD a bude dále pokračovat v realizaci strategických úkolů spojených se zvýšením efektivnosti a konkurenceschopnosti železnic členských států OSŽD na trhu dopravních služeb v eurosasijském dopravním prostoru.

Předseda Komitétu OSŽD rovněž informoval, že v souladu s usnesením zasedání Porady ministrů OSŽD bude Dočasná pracovní skupina k revizi Dohody SMGS pokračovat v práci na vypracování návrhu všeobecných ustanovení v rámci dohody o přepravě zboží v mezinárodním spojení, která budou přílohou k návrhu Konvence o přímém mezinárodním železničním spojení.

Dočasná pracovní skupina pracující na rozpracování Přílohy 14 k Dohodě SMGS bude nadále pokračovat v přípravě návrhu Pravidel rozmístění a fixace zboží v železničních vozech a kontejnerech a přistoupí k rozpracování návrhu těchto Pravidel, která budou samostatně zapracována do připravovaného návrhu všeobecných ustanovení v rámci dohody přepravy zboží v mezinárodním spojení.

Dočasná pracovní skupina zabývajících se přepravou nebezpečného zboží bude pokračovat v aktualizaci Přílohy 2 k SMGS, která se týká přepravy nebezpečného zboží v souvislosti se změnami a doplňky v této oblasti v mezinárodních a národních rádech a přistoupí k rozpracování návrhu týkajícího se všeobecných požadavků na přepravu nebezpečného zboží v mezinárodním spojení, který bude přílohou k návrhu Konvence o přímém mezinárodním železničním spojení.

Komise OSŽD zabývajících se dopravním právem společně s CIT bude pokračovat ve zkvalitňování Příručky k nákladnímu listu CIM/SMGS s cílem napomáhání k dalšímu a výraznějšímu používání společného nákladního listu CIM/SMGS a dalších společných dokumentů v rámci přeprav na železniční síti účastníků CIT, SMGS a dalších zainteresovaných států.

Během zasedání se široce diskutovalo o otázce přijetí textu Statutu OSŽD a o dalších úkolech souvisejících s vypracováním návrhu Konvence o mezinárodním železničním spojení. Porada ministrů OSŽD uznala, že význam připravovaného další-

Rakousko – Lanové dráhy Gletscherbahnen a Pfänderbahn

Vladivoj Výkruta

ho základního dokumentu OSŽD - Statutu OSŽD - se bude odrážet v textu Konvence o přímém mezinárodním železničním spojení. Proto se nejeví účelné uskutečnit Mezinárodní konferenci k přijetí textu Statutu OSŽD odděleně od přijetí textu Konvence. Zároveň bylo dohodnuto, že procedura přijetí textu Konvence bude uskutečněna ve formě Mezinárodní konference po ukončení vypracování návrhu Konvence o mezinárodním železničním spojení v souladu s Vídeňskou konvencí o právu mezinárodních smluv pod vedením předsedy Komitétu OSŽD. Činnost dočasné pracovní skupiny ke zdokonalení základních dokumentů OSŽD na návrhu Konvence o přímém mezinárodním železničním spojení bude koordinována s pracovními orgány OSŽD a s dočasnými pracovními skupinami na revizi dohod SMGS, SMPS a Pravidel použití nákladních vozů v mezinárodní dopravě.

Všechna usnesení přijatá na zasedání Porady ministrů OSŽD jsou směřována k dalšímu rozvoji a zkvalitnění mezinárodních železničních přeprav, zvýšení efektivnosti a konkurenceschopnosti železniční dopravy v evroasijském prostoru.

Vedle pracovní části mělo zasedání Porady ministrů OSŽD i společenskou část, která alespoň ve zlomku představila Prahu a národní folklór.

Celá akce byla uspořádána na vysoké a kvalitní úrovni včetně kulturně-společenské části a dobře prezentovala po všech stránkách pořadatelský stát, o čemž svědčí i skutečnost, že již 21. června předseda Komitétu OSŽD Tadeusz Szozda jménem všech účastníků XXXVIII. zasedání Porady ministrů OSŽD poděkoval české straně za příkladnou organizaci a zajištění průběhu celého zasedání.

Ing. Jaroslav Novák
Ministerstvo dopravy

Zaujalo nás

Česká letecká společnost Travel Service si pronajme pět nových letadel Boeing 737-800, stroje budou dodány v letech 2011 a 2012. Smlouvu o pronájmu na deset let podepsaly aerolinie se společností GE Capital Aviation Services na aerosalonu v britském Farnborough.

Travel Service chce rozšířením flotily na více než 30 strojů udržet nynější tempo expanze do dalších evropských zemí. Kromě letů z České republiky, Slovenska a Maďarska, kde je jedničkou v charterovém létání, létají letadla TS s klienty cestovních kanceláří například i z Velké Británie, Irsko a od podzimu z Norska.

finance.cz, 21. 7.

Rakousko, vzhledem k hornatému povrchu provozuje velké množství lanových drah. Hodně z nich zaujme technickým řešením a jejich historií. Snad nejznámější turistická oblast v tomto oboru je komplex lanovek v oblasti Kaprun.

Město Kaprun je známo jako středisko zimních sportů, zejména sjezdového lyžování a turistiky. Leží na jih od města Zell am See, na úpatí Vysokých Taur, v nadmořské výšce 780 m. Klimatické lázně Zell am See, kam je možno dojet vlakem, leží ve výšce 757 m na břehu jezera Zeller See. Mají asi 10 000 obyvatel. Město má několik lanovek, nejznámější z nich je Schmittenhöhe. Dolní stanice je uprostřed města, horní stanice je ve výšce 1 965 m. Z železniční stanice Zell am See odbočuje známá úzkokolejná trať, která vede ke Krimmelským vodopádům.

Zajímavé uskupení je v oblasti lanovky „Maiskogelalbahn“, která vede do výšky 1 675 m. V blízkosti její spodní stanice ve výšce cca 780 m byl vybudován první stupeň vodní přečerpávací elektrárny, která využívá vodu ze dvou vysokohorských přehrad v údolí pod Großglocknerem.

Voda, která projde tímto prvním stupněm je znovu využita ve druhém stupni - v dolní elektrárně o menším výkonu a shromažďuje se ve spodní přehradě nazvané Limbergersperre. Ta má 120 m vysokou hráz a může zadržet až 85 mil. m³ vody. Horní přehrada nazvaná Mooserboden Staausee je ve výšce 2 040 m nad mořem. Má dvě betonové hráze (Moosersperre a Drossensperre) vysoké zhruba 110 m.

Pro přepravu dělníků a materiálu při stavbě elektráren, přehrad a mohutných

Úzkorozchodná lokomotiva 2095.01 se soupravou vozů čeká na odjezd ze žst. Krimmel do žst. Zell am See. V pravém dolním rohu je ukázka přepravy normálně rozchodných nákladních vozů na speciálních podvozcích o rozchodu 760 mm. Foto © autor, červen 2000.

Poznámka:

Od roku 2008 je „Pinzgauer Lokalbahn“, (dříve Pinzgaubahn nebo také Krimmel Bahn) v majetku spolkové země Salzburg. Trať je o rozchodu 760 mm (tzv. bosenský rozchod). Má délku 52,611 km. Umožňuje rychlost 70 kmh⁻¹. Vede údolím řeky Salzach mezi Zell am See a Krimmelskými vodopády. Úsek Bramberg – Krimmel je od roku 2005, kdy zde byla velká povodeň, nesjízdňý, je zavedena náhradní autobusová doprava. Datum obnovení dopravy bylo stanoveno na 11. září 2010.

Nejvyšší vrchol v okolí, asi 30 km vzdálený Großglockner o nadmořské výšce 3 798 m je nejvyšším vrcholem Rakouska.

podzemních potrubí mezi přehradami a elektrárnami byly vybudovány lanové dráhy. Jedna z nich, kolejová, se dochovala v blízkosti lanovky Maiskogelalbahn. Říká se jí Maiskogelschrägeaufzug.

Její horní stanice je ve výšce 1 540 m. Tato původně provizorní pozemní lanovka je dosud v provozu a kromě nákladů může přepravovat až 53 cestujících s jedním průvodcem.

Hydroelektrárny s pozemními lanovkami a přehradami byly vybudovány v letech 1939-1943. Při stavbě zahynulo 160 dělníků, kteří jsou pochováni v Kaprunu u kaple sv. Barbory.

V horní elektrárně jsou čtyři peltonovy turbíny o celkovém výkonu 220 kW. V hyd-